

28 TA NEA

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ
3-4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2026

Προβλέψεις
για το

2026

ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ
ΜΠΛΑΒΟΥΚΟΥ

Καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Αριών Κοντέλλη, **ΕΛΙΑΜΕΠ**

ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Ο «πρόεδρος της ειρήνης», ο πόλεμος και η Ευρώπη

Το post που ανέβηκε στον λογαριασμό του Λευκού Οίκου στη διαδικτυακή πλατφόρμα X, στις 9 Οκτωβρίου, είναι ξεκάθαρο. Ο πρόεδρος Τραμπ είναι ο «πρόεδρος της ειρήνης», έχοντας στο ενεργητικό του τον τερματισμό «οκτώ πολέμων σε οκτώ μήνες» διακυβέρνησης. Πέραν των συγκρούσεων Πακιστάν - Ινδίας, Ρουάντας - Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό, Ταϊλάνδης - Καμπότζης, Αρμενίας - Αζερμπαϊτζάν, Αιγύπτου - Λιθιοπίας, Σερβίας - Κοσόβου και Ισραήλ - Ιράν, η επίτευξη συμφωνίας μεταξύ Ισραήλ - Χαμάς στη Γάζα επέτρεψε στον πρόεδρο Τραμπ να επαίρεται για τη σημαντική συμβολή του στην εξομάλυνση δύσκολων και μακροχρόνιων συγκρούσεων. Εκεί που η διεθνής κοινότητα αδυνατούσε να δώσει λύση, η αποφασιστικότητα και οι δεξιότητες του προέδρου έφεραν την ειρήνη σε πολύπαθα μέρη και σε πληθυσμούς που έχουν υποφέρει

αξιολόγησης της αμερικανικής παρέμβασης, αλλά και οποιασδήποτε άλλης ειρηνευτικής προσπάθειας, είναι η δημιουργία μιας ευσταθούς ισορροπίας ισχύος στην περιοχή της σύγκρουσης ως προϋπόθεση διαρκούς ειρήνης. Κάτι τέτοιο δεν φαίνεται να ισχύει σε αρκετές από τις προαναφερθείσες συγκρούσεις, κάτι που δημιουργεί αμφιβολίες για την ουσιαστική ειρηνευση μιας περιοχής. Δυστυχώς, η νέα ανάφλεξη σε ορισμένες από τις περιοχές αυτές επιβεβαιώνει τον αποσπασματικό χαρακτήρα των παρεμβάσεων.

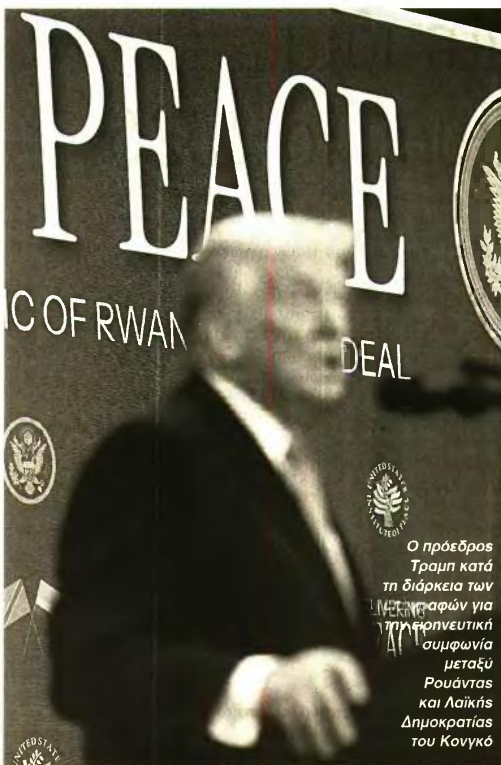
Πώς συνδέονται τα παραπάνω με την περίπτωση της Ουκρανίας και την ασφάλεια της Ευρώπης; Ο τελευταίος μήνας του 2025 χαρακτηρίζεται από μια επτάαυξη των διαδικασιών για την επίτευξη (κάποιας μορφής) συμφωνίας παύσης των εχθροπραξιών στην Ουκρανία. Ενώ είναι ευρέως αποδεκτό ότι πρόκειται για θέμα

μείζονος σημασίας για την Ευρώπη, δεν ισχύει το ίδιο για τις ΗΠΑ. Το ιδανικό για την αμερικανική διοίκηση θα ήταν μια άμεση απειμολοκία από τη σύγκρουση, αφού πλέον έχουν εξασφαλιστεί ο πολύ στενός ενεργειακός εναγκαλισμός της Ευρώπης με τις ΗΠΑ και ο ρόλος και η εμπλοκή των ΗΠΑ στην ανοικοδόμηση της Ουκρανίας, κατά βάση με ευρωπαϊκούς πόρους. Στους όρους ειρήνης, δε, μια αποκατάσταση της συνεργασίας με τη Ρωσία θα ήταν πρελούδιο μιας δυνητικής σύμπτυξης κατά του βασικού συστημικού αντιπάλου των ΗΠΑ, που δεν είναι άλλος από την Κίνα, σε μια επανάληψη της «τριγωνικής διπλωματίας» του 1970, με διαφορετικούς ρόλους. Θυμίζουμε ότι το άνοιγμα προς το κομμουνιστικό Πεκίνο, τότε, είχε απώτερο στόχο την άσκηση πίεσης στη Σοβιετική Ένωση. Σήμερα, κατά την αμερικανική γεωπολιτική θεωρία, η ανάσχεση της Κίνας θα επιβληθούνταν σημαντικά από την εμπλοκή και της Ρωσίας, ως εκ τούτου η ολική αποξένωσή της δεν κρίνεται επικοδομητική.

Το 2026 αναμένεται να είναι ένα έτος παύσης των εχθροπραξιών στην Ουκρανία, ενίσχυσης των προσπάθειών αμυντικής ανασυγκρότησης της Ευρώπης, αλλά και έτος οξυμμένων κοινωνικών πιέσεων, ζημιώσεων και αντιπαραθέσεων για την αναγκαιότητα των αυξανόμενων ευρωπαϊκών αμυντικών δαπανών

Προς αποφυγή παρεξηγήσεων, οποιαδήποτε κατάπαυση εχθροπραξιών που έχουν κόστος σε ανθρώπινες ζωές, από όπου και αν προέρχεται, είναι επιβουδεδκτη και καλοδεχούμενη. Ως εκ τούτου, δεν έχει τόση σημασία ποιος δρέπει τις δάφνες, πόσο λεπτοί διπλωματικοί χειρισμοί έχουν προηγηθεί μιας ειρηνευτικής συμφωνίας ή το μέγεθος και η ένταση της σύγκρουσης (άλλη η σημασία, για παράδειγμα, μιας μεθοριακής διένεξης και άλλη μιας σύγκρουσης δυνητικά υπονομευτικής μιας ευρύτερης περιφερειακής τάξης πραγμάτων, όπως οι περιπτώσεις Ινδίας - Πακιστάν και Ισραήλ - Ιράν). Οι απώλειες ανθρώπινων ζωών και τα δεινά του πολέμου έχουν μεν κλίμακα, αλλά η σιγή των όπλων είναι αυτό που μετράει εν τέλει.

Ωστόσο, το βασικό ζήτημα τέτοιων - καλοδεχόμενων και άξιων επαίνου - πρωτοβουλιών είναι η εμπέδωση της ειρήνης και η διατηρησιμότητα των συμφωνιών. Με άλλα λόγια, δεν αρκεί δύο αντιμαχόμενες πλευρές να κάτσουν στο ίδιο τραπέζι και να υπογράψουν μια συμφωνία ειρήνης, χαμογελώντας παγωμένα στον δημοσιογραφικό φακό αλλά ενδομυχώς προετοιμαζόμενες για νέο γύρο συγκρούσεων, όπως στην περίπτωση της διένεξης Αρμενίας - Αζερμπαϊτζάν τη δεκαετία του 1990. Υπό το πρίσμα αυτό, το πιο βασικό κριτήριο

Ο πρόεδρος Τραμπ κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για την ειρηνευτική συμφωνία μεταξύ Ρουάντας και Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό

Οι όροι της συμφωνίας που βρίσκεται αυτή τη στιγμή στο τραπέζι συνηγορούν προς την κατεύθυνση μιας παύσης των εχθροπραξιών μέσα στο επόμενο έτος, αλλά δεν δημιουργούν συνθήκες μακροχρόνιας ειρήνης. Μια συμφωνία, ωστόσο, θα επιτρέψει στις ΗΠΑ και τον πρόεδρο Τραμπ να απαγκιστρωθούν, στον έναν ή στον άλλο βαθμό, από την Ευρώπη, δημιουργώντας όμως μια τεράστια πίεση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τις «ομοносούσες χώρες» να δημιουργήσουν ένα τείχος ασφάλειας με ισχυρές αποτρεπτικές δυνατότητες. Η κατασκευή του τείχους αυτού σημαίνει εξακόνηση αμυντικών δαπανών, κάτι που αναπόφευκτα θα επαναφέρει στην ευρωπαϊκή κοινωνία διλήμματα του τύπου «όπλα ή βούτυρο». Ειδικά μετά την επίτευξη μιας - ασταθούς - συμφωνίας, τμήματα της ευρωπαϊκής κοινωνίας, όχι απαραίτητα τροφοδοτούμενα και υποκινούμενα από δόλιες εξωτερικές παρεμβάσεις, θα θέσουν επί τάπητος την αναγκαιότητα επανεξοπλισμού της Ευρώπης, δημιουργώντας τριγμούς στην αναγκαία κοινωνική συνοχή.

Εν συντομία, το 2026 αναμένεται να είναι ένα έτος παύσης των εχθροπραξιών στην Ουκρανία, ενίσχυσης των προσπαθειών αμυντικής ανασυγκρότησης της Ευρώπης, αλλά και έτος οξυμμένων κοινωνικών πιέσεων, ζημιώσεων και αντιπαραθέσεων για την αναγκαιότητα των αυξανόμενων ευρωπαϊκών αμυντικών δαπανών.